

УДК 621.326

Лапчак О.-ст. гр. МН-11

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

МІЖНАРОДНІ ВАНТАЖНІ ПЕРЕВЕЗЕННЯ УКРАЇНИ: АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ СЬОГОДЕННЯ

Науковий керівник: д.е.н., проф. Рожко Н.Я.

Lapchak O.

Ternopil Ivan Puluj National Technical University

INTERNATIONAL TRUCK TRANSPORT OF UKRAINE: CURRENT ASPECTS TODAY

Supervisor: Dr. Sci. (Econ.), Professor Rozhko N.Y.

Ключові слова: міжнародні перевезення України, логістична система, зовнішня торгівля.

Keywords: international transportation of Ukraine, logistics system, foreign trade.

Міжнародні автомобільні перевезення вантажів – важлива ланка в логістичній системі країн, що здійснюють зовнішню торгівлю. За допомогою автомобільного транспорту можна доставити вантажі до будь-якої точки світу, що робить цей вид перевезень особливо привабливим для бізнесу. Але, як і в будь-якій іншій сфері, у міжнародних автомобільних перевезеннях вантажів є свої особливості, а одна з них – дозволи на перевезення.

Видача дозволу на міжнародне перевезення вантажів

Дозволи для перевезення вантажів оформлюють і видають водію автомобільного транспортного засобу на підставі усного звернення або письмової заяви. У заяві зазначають:

- найменування (прізвище, ім'я, по батькові) автомобільного перевізника та його місцезнаходження (місце проживання);
- відомості щодо автомобільних транспортних засобів (реєстраційні номери, вантажопідйомність, повна маса);
- маршрут руху із зазначенням країн відправлення та призначення;
- країни прямування автомобільного транспортного засобу;
- вантаж (вага, загальна кількість);
- види дозволів, які бажає отримати автомобільний перевізник;
- пункт видачі дозволів.

Для отримання дозволу потрібно подати такі документи:

- документи на вантаж, за винятком здійснення порожньої подачі транспортного засобу на завантаження до країни відправлення;
- свідоцтво про реєстрацію транспортного засобу;
- сертифікати відповідності транспортного засобу щодо безпеки руху та екологічної безпеки вимогам країн, територією яких здійснюватимуть перевезення, якщо інше не передбачено міжнародними договорами України;

• усне звернення або письмова заява при пред'явленні таких документів, підписаних автомобільним перевізником та засвідчених його печаткою.

До основних напрямів українського експорту послуг серед країн ЄС належать

Німеччина, Велика Британія, Польща, Кіпр та Нідерланди. Разом ці 5 країн становлять більше, ніж 50% від загального обсягу експорту послуг України на європейський ринок (протягом 2018-2022 років Велика Британія складала в середньому 13,8% українського експорту послуг до ЄС).

До основних напрямів українського імпорту послуг серед країн ЄС належать Велика Британія, Німеччина, Кіпр, Польща та Ірландія. (протягом 2018-2022 років Велика Британія складала в середньому 16,1% українського імпорту послуг з ЄС).

Вітчизняний ринок транспортних послуг характеризується значною кількістю приватних підприємств різних розмірів. Часто, середні та великі транспортні організації мають налагоджені маршрути та міжнародні зв'язки, що значно спрощує та пришвидшує здійснення міжнародної економічної діяльності. Дрібні, у свою чергу, зазвичай змушені постійно підшукувати нових споживачів, часто буває, що автопарк не відповідає вимогам або не вистачає чисельності автопарку. Таким чином, дрібним фірмам значно тяжче реалізовувати експорт транспортних послуг.

На сьогодні на ринку України функціонує близько 9,2 млн. транспортних засобів, у тому числі більше 1,3 млн. вантажних автомобілів. Налічується близько 12451 діючих ліцензій на надання послуг з перевезення вантажів. Конкуренція на внутрішньому ринку почала зростати після кризи 2018р., коли підприємства почали розширювати межі своєї діяльності дедалі швидше.

Депутати Європарламенту своїм голосуванням ратифікували Угоду про вантажні перевезення автотранспортом.

Угода почала діяти ще до завершення ратифікаційних процедур - після підписання в Ліоні в червні 2022 року. Вона скасовує для українських перевізників необхідність отримувати дозволи для виконання двосторонніх і транзитних перевезень територією ЄС.

ЄС та Україні ця Угода дозволяє упорядкувати транспортну логістику, яка була порушена через повномасштабне вторгнення росії до України. З того часу для Міністерства інфраструктури України пріоритетними напрямками роботи є пошук, забезпечення розвитку та підтримання безперебійного функціонування альтернативних логістичних шляхів.

Результат дії «транспортного безвізу» – збільшення товарообігу між нашими країнами. За липень – вересень 2022 року у порівнянні з квітнем – червнем 2022 року фізичний обсяг експорту вантажів збільшився на 54%, а імпорту – на 67%. У грошовому вимірі експорт вантажів збільшився на 3,3%, а імпорт – на 38%.

Загалом слід зазначити, що попри великий шок, який українська транспортна система пережила в березні 2022 року, вона впоралася з викликом та змогла забезпечити транспортування необхідних товарів до та з України. **Під час вторгнення РФ наземний транспорт продемонстрував більшу стійкість, ніж морський** - значне скорочення обсягів вантажних перевезень спостерігалось лише у першій місяць війни, після чого вантажоперевізники адаптувалися до нових умов. А з наданням Україні транспортного безвізу, перевозити товари стало ще легше.

Зараз потрібно закріплювати та розвивати успіх, знаходити альтернативні шляхи доставки товарів, працювати з сусідами, щоб збільшити спроможність нашого спільного кордону пропускати вантажі. Ті зв'язки та проекти, які Україна напрацює зараз, знадобляться їй також і в майбутньому при вступі до ЄС.